

Ohjelmaehdotus
Koheesio- ja kilpailukykyohjelmaan
vuosille 2010-2013

KOUVOLA
KYMIJOEN KAUPUNKI

SAATTEEKSI

Kouvolan kaupunki on monessa mielessä muotoutumassa uudelleen. Aiemmin rautatiehen, hallintoon, sotilaisiin ja kauppaan mielikuvissa kytkeyty kaupunki on vuodesta 2009 alkaen kokonaisuus, jossa korostuvat edellisten lisäksi myös Kymijoki, metsäteollisuuteen liittyvä toimintakulttuuri, paikallisten identiteettien pohjalle kehittyneet yhteisöt, pk-yrittäjyys, aktiivinen maaseutu ja sen kulttuuriympäristö sekä eteläisimmän Järvi-Suomen moni-ilmeinen luonto.

Uuden kaupungin hallinnon ja toimintarakenteiden uusiutumiseen liittyvät muutokset ovat luonnollisesti olleet näkyvimmin esillä alkuvaiheessa, kun seudun kuuden kunnan strategista yhdistymistä on viety käytäntöön. Näiden välittömien ja näkyvien vaikutusten taustalla ja heijastumina on vielä paljon sellaisia asioita ja prosesseja, joiden haltuunotto on välttämätöntä uuden kaupunkiyhteisön kehittämiseksi mittakaavansa ja mahdolluuksiensa mukaiseksi. Nämä liittyvät mm. erilaisiin yhteistyörakenteisiin, yhteisten voimavarojen kokoamiseen ja tehokkaampaan käyttöön sekä valmiuksiin tehdä yhteistyötä uusiutuneen toimintarakenteen puitteissa. Julkisetoinen muutos tarvitsee onnistuakseen myös yksityisen sektorin, kumppaniorganisaatioiden ja ennen kaikkea asukkaiden tuen. Suurin yhteinen haaste on hahmottaa ajattelun tasolla ne mahdollisuudet, joita tätä kautta tarjoutuu. Kouvolan seudulla on nyt myös käytännön tasolla edellytyksiä "ajatella isommin" ja muuttaa tähän asti turhankin vaatimattomina näyttäytyneitä tapojamme toimia.

Kouvolan seutu on jo aluekeskusohjelman toteuttamiskausien alusta alkaen ollut kytkeytyneenä valtakunnalliseen keskusverkostoon ja sitä kautta kehittänyt profiiliaan sekä elinvoimaansa oman talousalueensa keskuksena. Kansallinen koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO) ajoittuu edellä kuvattujen kehityskulkujen ja tarpeiden pohjalta luontevasti osaksi sitä välineistöä, joilla seudun ja uuden kaupunkikokonaisuuden kehityksperustaa turvataan. Isomman ajattelun ensimmäinen testi on toteuttaa ohjelmaa niin, että uusiin käytäntöihin ja sitä kautta pysyviin vaikutuksiin johtavaa "yhteisöllistä tuotekehitystä" saadaan vietyä eteenpäin.

SISÄLLYSLUETTELO

Saatteeksi.....	2
Sisällysluettelo.....	3
1. Ohjelmaehdotuksen vastaavuus alueen kehittämisen tavoitteisiin.....	4
1.1. Ohjelmaehdotuksen perustelut kilpailukyvyyn ja tasapainoisen aluekehityksen näkökulmasta..	4
1.2. Erikoistuminen, vahvuudet ja KOKO:n rooli niiden vahvistamisessa.....	5
1.3. Ohjelman tavoite	9
2. Ohjelman toimenpidekokonaisuudet	11
2.1. Ohjelman toimenpidekokonaisuudet.....	11
2.2. Toimenpidekokonaisuuksien operationalisointi	11
3. KOKO:n laadinta ja toteutus	14
3.1. Paikallinen toiminnallisuuteen ja strategiseen yhteistyöhön perustuva toiminta-alue.....	14
3.2. Alueen toimijoiden osallistaminen valmisteluun ja sitoutuminen ohjelman toteuttamiseen	14
3.3. Ohjelman rooli ohjelmallisen kehittämisen kokonaisuudessa, suhde maakuntaohjelmaan ja muihin kehittämisinstrumentteihin.....	15
3.4. Toimijoiden edellytykset toteuttaa ohjelmaehdotuksen mukaisia teemoja.....	16
4. Vastaavuus KOKO:n toimintatapoihin sekä vaikuttavuus sukupuolten tasa-arvoon ja kestävään kehitykseen.....	17
4.1. Ohjelman ennakoivuus ja oppivuus	17
4.2. Kumppanuus	17
4.3. Verkostoituminen	18
4.4. Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen	18
4.5. Ekologisesti kestävä kehityksen edistäminen.....	18
5. Ilmoittautuminen kansallisiin verkostoihin	18
6. Rahoitus.....	19
7. Lähteet.....	19
8. LIITE 1 SUKUPUOLIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	20
9. LIITE 2 YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	22

1. OHJELMAEHDOTUKSEN VASTAAVUUS ALUEEN KEHITTÄMISEN TAVOITTEISIIN

1.1. OHJELMAEHDOTUKSEN PERUSTELUT KILPAILUKYVYN JA TASAPAINOISEN ALUEKEHITYKSEN NÄKÖKULMASTA

Kouvolan seudun kehitystä 2000-luvulla on leimannut moninainen muutos. Päätös Voikkaan paperitehtaan lakkauttamisesta vuonna 2006 oli ensimmäinen merkki seudun elinkeinoelämän perustan luoneen paperi- ja selluteollisuuden laajemmasta kriisistä, joka on entisestään syventynyt seudulla toimivien Myllykoski Oy:n, Stora Enson ja UPM:n tuotannon ja työvoiman supistusten myötä. Seutu on yksi valtioneuvoston nimeämistä äkillisen rakennemuutoksen alueista.

Vaikutukset seudun työllisyyteen, tuotantotoimintaan ja elinkeinorakenteeseen vahvistivat 2000-luvulla alaspäin suuntautunutta trendiä. Vaikka arvonlisäyksellä eli tuotannolla mitattuna metsäteollisuudella on edelleen vahva asema seudulla ja koko maan tuotantorakennevertailussa, on sen vaikutus laskenut selvästi verrattuna esimerkiksi kaupan ja liikenteen sekä julkisten ja muiden palveluiden toimialoihin, jotka ovat vastaavasti nousseet. Työllisyysvaikutuksia tarkasteltaessa metsäteollisuuden laskusuunta voimistuu. Paperiteollisuuden henkilöstömäärä koko Kymenlaaksossa on vähentynyt kolmanneksella (1900 henkilötyövuodella) vuosien 2004–2008 aikana. Rakentamisessa, kaupan alalla, liikenteessä sekä liike-elämän ja kotitalouksien palveluissa työpaikkojen määrä on kasvanut pitäen seudun työllisyyden noususuhdanteen vakaana teollisuuden työvoimavähennyksistä huolimatta. Myös tuotanto ja liikevaihto kasvoivat näillä aloilla. Kasvua syntyi supistuneiden toimialojen henkilöstön siirtyessä kasvaville toimialoille ulkoistamisen tai muiden järjestelyjen, mutta myös täysin uuden yritystoiminnan kautta. Suhdanteita tasaavaa vakautta seudulle on tuonut myös vahva julkinen sektori; julkinen hallinto ja palvelut sekä Vekaranjärven ja Utin varuskunnat ovat tärkeitä työllistäjiä alueella ja muodostavat arvonlisäyksellä mitattuna koko maata suuremman osuuden tuotantorakenteesta.

Käynnissä oleva kansainvälinen talouden taantumien merkit näkyvät kuluvana vuonna seudun kasvavillakin aloilla ja tulevat todennäköisesti voimistumaan. Varsinkin viennistä riippuvaisen paperiteollisuuden ahdinko on syventynyt entisestään ja välillisinä vaikutuksina Suomen merkittävimmän metsäteollisuuskeskittymän ongelmat ovat heijastuneet voimakkaasti myös muihin seudun elinvoimaisuuden kannalta tärkeisiin aloihin, kuten kuljetukseen, suunnittelualalle ja liike-elämän palveluihin sekä koneiteollisuuteen. Kuljetusten ja varastoinnin viime vuosien hyvä kasvu on toistaiseksi hiipunut ja tavaraliikenteen kasvuodotukset mm. Venäjän suuntaan ovat taittuneet. Seudun työttömyys on kasvanut hieman edellisvuodesta mutta on silti alimmillaan 90-luvun laman jälkeen. Miesten työttömyys on kasvanut eniten, koska seudun irtisanomiset ja lomautukset ovat koskeneet ennen kaikkea miesvaltaisia aloja: paperinvalmistuksen ohella tietotekniikkaa, tieliikennettä, talonrakennusta, konepajateollisuutta sekä rakennus-, metalli-, sähkö- ja puualoja. Huolestuttavinta on nuorten työttömyyden lisääntyminen; Kouvolaassa kasvua oli noin 35 prosenttia viime vuoden huhtikuuhun verrattuna.

Pysyvä muutostekijä seudulla on väestö ja sen ikääntyminen, joka rakennemuutoksen ohella vaikuttaa ja tulee vaikuttamaan seudun tulevaisuuden näkymiin voimakkaasti. Väestömäärä on laskenut viimeisen 15 vuoden aikana yli 7000 hengellä, hieman vajaa 500 henkeä vuodessa. Yksi syistä on vanheneva ikärakenne, mikä pitää kuolleisuuden syntyvyttä korkeampana. Demografinen huoltosuhde on jo nyt koko maata korkeampi ja tulee ennusteiden mukaan olemaan myös tulevaisuudessa. Vuoteen 2040 mennessä yli 64-vuotiaiden osuus tulee kasvamaan Kouvolan seudulla puolella 15–64-vuotiaiden työikäisten osuuden vastaavasti tippuessa viidenneksellä. Varsinkin työikäisten muuttosuunta pois seudulta on jo pitkään ollut vilkasta eikä seudun työvoiman tarve ja tarjonta väestön ikä- ja ammattirakenteen kehityksestä tehtyjen laskelmien perusteella tule enää 2010-luvulla olemaan tasapainossa.

Kehittymisen edellytysten kannalta ratkaiseva muutos on vuoden 2009 alussa toteutettu kuuden kunnan strateginen yhdistyminen. Sitä edelsi vuodesta 1994 toiminut seitsemän kunnan kuntayhtymä, jossa kuntien resurssit yhdistyivät. Anjalankosken, Elimäen, Jaalan, Kouvolan, Kuusankosken ja Valkealan yhdistymistä noin 89000 asukkaan uudeksi Kouvolaaksi voikin pitää selvänä jatkumona yhteistyörakenteiden syventämiselle, jonka suuntaaminen organisaatiouudistusta syvemmälle henkiselle ja toiminnalliselle tasolle, on merkittävä haaste seudun tulevan kehityksen kannalta. Strategisen yhteistyön kautta litti on edelleen luonnollinen osa kaupunkiseutua ja kuuluu Kouvolan seudun KOKO:n toiminta-alueeseen.

Alueellisena toimintaympäristönä seutu on monimuotoinen ja haasteellinen. Elinkeinotoiminnan ja -rakenteen kannalta merkittävää on, että uuden Kouvolan pinta-alasta enemmistö on maaseutua. Kouvolan kaupunki onkin nyky muodossaan yhdistelmä vireää maaseutua ja toimivaa kaupunkia, joiden potentiaaleja yhdistämällä muodostetaan seudulle kestävä kehityksperusta myös pitkällä tähtäimellä. Odotukset voimavaroiltaan vahvemman kaupungin roolia kohtaan seudun kehityksen veturina ovat kasvaneet eri sidosryhmissä. Tulevaisuuden kannalta on oleellista, että kaupungilla on näkyvä rooli kehittämistyön suuntaamisessa ja organisoimisessa. Potentiaalisen kehittämisaseman hyödyntäminen edellyttää uutta kehittämisajattelua sekä erilaisten työvälineiden luomista ja monipuolista käyttöä. Näissä prosesseissa KOKO:lla on keskeinen asema.

Erityisesti osaamisperustan ja sen kehittämispainotusten vahvistaminen sekä vaihteittainen uudistaminen on tulevaisuuden kannalta oleellista. Mm. nykyinen tutkimus- ja koulutustarjonta pitää saada vastaamaan muuttuvaa elinkeinorakennetta ja yritysten työvoima- ja kehitystarvetta. Tässä työssä tulevaisuuden tarpeen ennakointi on tärkeää.

Oman yliopiston puuttuessa Kouvolan seutu on ollut aktiivinen hakemaan verkostoitumalla korkeakoulutasoista opetusta sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa alueen käyttöön. 2000-luvulla Kasarminmäen kampuksesta on muotoutunut yritys- ja koulutustoiminnan sekä yritystoimintaa tukevien palveluiden keskittymä, jonka resurssit on tulevaisuudessa kohdennettava entistä tehokkaammin Kouvolan seudun strategisen elinkeinotoiminnan hyödynnettäväksi.

Muutos on haaste mutta ennen kaikkea se on mahdollisuus nähdä asiat uudessa valossa ja kehittyä uusien oivallusten kautta paremmaksi. Suomen 10. suurimman kaupungin johdolla seudun valmiudet kohdata nykyiset elinkeino- ja väestörakenteeseen sekä organisaatiomuutokseen liittyvät haasteet ja hyödyntää nähtävissä olevia mahdollisuuksiaan ovat vahvistuneet. Toisaalta ulkoiset paineet sekä vielä muotoutumassa olevat toimintatavat ja -kulttuuri edellyttävät aktiivista ja rohkeaa otetta, jotta seudun voimavarojen suuntautuminen yhteisten kehittämistavoitteiden toteuttamiseen varmistettaisiin. Koheesio- ja kilpailukykyohjelma asemoituu sekä ajallisesti että toiminnallisesti hyvin osaksi sitä välineistöä, jolla muutoksen alla olevan seudun strategista kehittämistä suunnataan ja tuetaan.

1.2. ERIKOISTUMINEN, VAHVUUDET JA KOKO:N ROOLI NIIDEN VAHVISTAMISESSA

ERIKOISTUMINEN

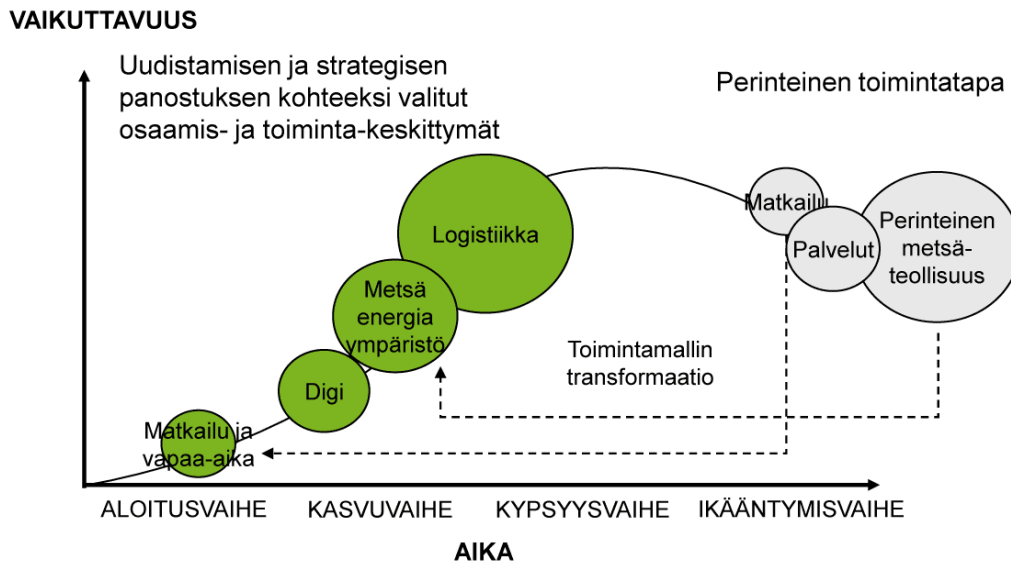
Kouvolan seudun elinkeinoympäristön vahvuusperusta rakentuu uudistuvien perustekijöiden ja näihin kytkeytyvien, uusia painotuksia korostavien strategisten kohdistusten muodostamasta kokonaisuudesta. Perusajurit muodostuvat toimialapohjaisesti tai toisiinsa tukeutuvista toimintakokonaisuuksista. Perinteisen klusterinäkökulman sijaan painotetaan kuitenkin elinkeinostrategiaprosessissa muovautuneiden *osaamis- ja toimintakeskittymien* roolia kehitysalustoina,

joissa huomioidaan esim. erityyppisten organisaatioiden välinen yhteistyö, sosiaaliset suhteet sekä kehitysalustojen väliset yhteydet osana yhteistä uuden etsimistä.

Strategisen panostuksen kohteeksi valitut osaamis- ja toimintakeskittymät ovat:

- Venäjän (Euraasian) toimitusketjujen ja –verkostojen (logistiikan) osaamis- ja toimintakeskittymä
- Metsä-, energia- ja ympäristösektorin osaamis- ja toimintakeskittymä
- Tieto- ja viestintäliiketoimintojen osaamis- ja toimintakeskittymä (digiklusteri)
- Matkailun ja vapaa-ajan toiminta- ja osaamiskeskittymä

On huomattava, että nykyistä vaikuttavuutta ja kehitysvaihetta arvioitaessa tilanne osaamis- ja toimintakeskittymien välillä vaihtelee (kuva 1). Logistiikan ja metsäalan osaamiskeskittymien potentiaali ja vaikutus seudulla on nykyiselläänkin monessa suhteessa merkittävä ja niiden uudistumisvaihe jo pitkällä. Tieto- ja viestintäliiketoimintojen sekä matkailun ja vapaa-ajan toimintojen kehittämisen suhteen ollaan puolestaan vielä pohjustavassa ja suuntaavassa vaiheessa. Merkittävää on myös onnistuminen siinä transformaatiossa, jota uudistettavat kehityskonseptit metsä-, energia- ja ympäristökokonaisuudessa sekä matkailun ja vapaa-ajan lohkoilla edellyttävät.

Kuva 1. Strategisten osaamis- ja toimintakeskittymien tilannearviointi. (Kouvolan elinkeinostrategia 2009)

VAHVUUDET

Kouvolan seudun uuden kasvun ja kehittymisen perusta kansainvälisellä peliarenalla on osaamirakenteiden ja innovaatiotoiminnan vahvistamisessa. Omaehtoisien osaamisen kehittämisen ja verkostoitumisen avulla on alueelle voitu kohdistaa eri tiedekorkeakoulujen monipuolista tutkimus- ja kehittämispanosta toimivaksi vaihtoehdoksi alueelle sijoittuneelle korkeakoululle. Tämä tietämys on jo nykyisin kohdistunut palvelemaan em. osaamis- ja toimintakeskittymiä. Kasvu- ja osaamisintensiivisten yritysten toimintaedellytysten kehittämisessä toimii keskeisenä veturina Lappeenrannan teknillisen yliopiston (LTY) Kouvolan yksikkö, joka on nousemassa yhdeksi johtavista avoimen innovaation tutkimusyksiköistä Euroopassa.

Liiketoiminnallinen ja muukin toimintaympäristö alueellisen kehittämisen näkökulmasta on Kouvolassa rakentumassa uudelleen. Erityisen merkittävä lähtökohta on kohtuullisen tiiviin aluerakenteen sisällä vaikuttava monimuotoisuus, jonka kehittämisessä voidaan hyödyntää niin kaupunki- kuin maaseutulähtöisiä elementtejä. Edellä mainittujen osaamis- ja toimintakeskittymien kautta tapahtuvalla toiminnalla on laajoilta osin suoria vaikutuksia myös tässä mielessä. Esimerkiksi matkailu- ja vapaa-aika- sekä metsä-, energia-, ympäristösektorin toiminta on vahvasti alueellisiin resursseihin perustuvaa. Tässä yhteydessä mahdollistetaan myös uudet kehittämisnäkökulmat.

KOKO:N ROOLI

Kouvolan seudun kehityksessä KOKO:n rooli on hahmotettu Sotaraudan, Kolehmainen ja Sutisen (2007) tekemän elinkeinopolitiikan sisältö ja toimintatapajaottelun pohjalta (kuva 2). Yleisen elinkeinopolitiikan tasolla on paljon asiakokonaisuuksia, joita voidaan laittaa liikkeelle KOKO:n avulla. Kehittämisajattelu tulee perustaa uuden kaupunkikokonaisuuden hahmottamiseen ja siinä yhdistettävien elinkeinopolitiikan ja aluerakenteen kehitystarpeiden mukaiseen toimintaan. Lisäksi monet läpileikkaavat teemat, kuten alueellisiin tarpeisiin pohjautuvan osaamisperustan vahvistaminen, työvoiman määrällinen ja laadullinen saatavuus, kumppanuudet palvelutuotannossa sekä kansainvälistymisen eri ulottuvuudet muodostavat kohdistusalueita, joita KOKO:n tuella voidaan kehystää jatkotoimenpiteitä varten.

	Yleinen elinkeinopolitiikka	Kohdennettu elinkeinopolitiikka	Kokeileva elinkeinopolitiikka
KOKO:n rooli	Kehystäjä • Kehittämisajattelu • Kohdistaminen • Alue ja elinkeinot	Varmistaja • Prosessien ylläpito • Linkitykset • Toimialapohja	Mahdollistaja • Tutkimusmatkailu • Uudet resurssit ja yhdistelmät
Toimenpidekokonaisuudet	Glokaali maaseutu-kaupunki	Strategiseen yhteistyöhön kannustavat kehitysalustat	Elinvoimainen ja uutta luova toimialapohja

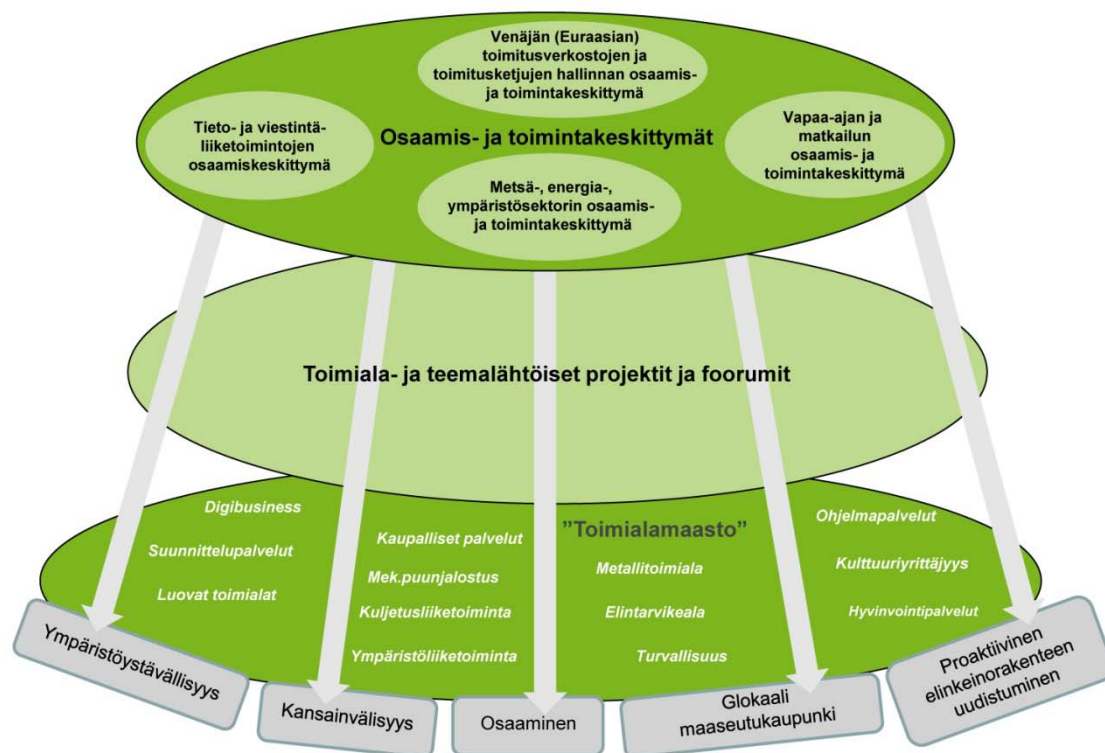
Kuva 2. KOKO:n rooli suhteessa elinkeinopolitiikan eri lohkoihin ja toimenpidekokonaisuuksiin. (Sotarauda, Kolehmainen & Sutinen 2007 mukaillen)

Erittäin haastava osa-alue yleisen elinkeinopolitiikan kehityksessä on onnistuminen vahvuuksien yhteydessä esille tuotujen kaupunki- ja maaseutulähtöisten elementtien hyödyntämisessä ja uusien toimintatapojen löytämisessä. Kokeilevan elinkeinopolitiikan yhdistäminen uudelleen muotoutuneeseen toiminnalliseen ja rakenteelliseen alueperustaan muodostaa kokeilukentän, johon liittyvät tutkimukset, kehittämisselvitykset ja –hankkeet ovat KOKO:n keskeistä sisältöä etenkin sen alkuvaiheessa.

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan liittyvien strategisten prosessien ylläpito ja kehittäminen sekä näihin liittyvä verkostojohtaminen ovat myös keskeisiä alueita KOKO:n koordinoivan ja kehittävän roolin kannalta. Tätä kautta strateginen työ saadaan juurrutettua pysyväksi toimintatavaksi.

Kohdennetun elinkeinopolitiikan lähivuosien painopistealueet muodostavat edellä mainitut osaamis- ja toimintakeskittymät (kuva 3). KOKO:n roolina kohdennetun elinkeinopolitiikan toteuttamisessa on *varmistaa* elinkeinostrategiassa valittujen osaamis- ja toimintakeskittymien organisoituminen ja hanketoiminnan ripeä liikkeellelähtö. KOKO:n avulla voidaan tukea näiden rajapinnoilla tarvittavaa uusien avausten ja toimintamallien valmistelua.

Elinkeinostrategian kannalta on tärkeää kohdistaa organisoituja toimenpiteitä myös osaamis- ja toimintakeskittymien ulkopuolelle jäävän toimialamaaston elinvoiman ja kehittymisen varmistamiseen. Nämä teema- ja toimialalähtöiset projektit ja foorumit ovat tärkeä toiminnan taso myös osaamis- ja toimintakeskittymien toimintaedellytyksien kannalta. Kokonaisuutena elävä ja uutta luova toimialakenttä tarjoaa mahdollisuudet yrityshyötyjä tuottavalle verkostoitumiselle. Näiden linkitysten rakentaminen ja erilaisten foorumien kokoaminen ja ylläpito soveltuu KOKO:n rooliin.

Kuva 3. Strategiatyömalli osaamis- ja toimintakeskittymistä (Kouvolan elinkeinostrategia 2009)

Kohdennetun elinkeinopolitiikan ohella tulee tässäkin kentässä toimia rohkeasti myös kokeilevan elinkeinopolitiikan välinein. Pitkällä aikajänteellä olemassa olevien resurssien, tiedon ja kompetenssin hyödyntäminen ei riitä, vaan sen rinnalla tarvitaan uusia ideoita, tietoa sekä ajattelu- ja toimintatapoja synnyttävää "tutkimusmatkailua" (Sotarauta, Kolehmäinen, Sutinen 2007). Yksi KOKO:n rooleista Kouvolan seudulla on *mahdollistaa* uusien innovaatioiden kehittyminen ja kokonaan uusien toimialojen syntyminen aiemmin erillään olleiden toimialojen rajapinnoilta. Yhtenä esimerkkinä tällaisesta on kielitoimialan jäsenyminen osana digiklusterin kehitystoimintaa. Tätä kehitystä voi vauhdittaa horisontaalista yhteistyötä ja vuorovaikutusta lisäämällä sekä avoimempaa innovaatioympäristöä luomalla.

1.3. OHJELMAN TAVOITE

Kouvolan seudun KOKO:n tavoitteena on muodostaa kehitysalusta, jolla vahvistetaan seudullista elinvoimaa ja edistetään uuden kaupunkikokonaisuuden toimivuutta elinkeinopolitiikkaa, alueen toiminnallista rakennetta sekä yhteysverkostoja kehittämällä.

Toteuttamisessa painotetaan:

- Kaupunki- ja maaseutualueista muodostuvaa kokonaisuutta voimavaraperustana ja kehittämiskohteena
- Innovatiivista toimintaa ja päätöksentekoa sekä uusien toiminta- ja yhteistyömallien kokeilua ja soveltamista
- Kompetenssien vahvistamista sekä sosiaalisen pääoman hyödyntämistä ja muodostumista
- Sisäisten ja ulkoisten kumppanuuksien muodostumista sekä yhteyksien avaamista

Kouvolan seudun KOKO kytkeytyy keskeisenä välineenä uudelleen muotoutuvan alueellisen toimintapohjan kehittämiseen edellä olevan tavoitekuvauksen mukaisesti. Toinen ohjelmaan linkittyvä sisältöalue koostuu käynnissä olevan elinkeinostrategiatyön linjauksista ja toteuttamisprosessien varmistamisesta. Elinkeinopolitiikan vaikuttavuuden arvioinnin ja mittauksen välineistöä kehitetään tähän liittyvänä omana osahankkeenaan.

Ohjelman toteuttamisen seurannan päävastuu on kaupunginhallituksen elinkeinojaostolla, joka määrittelee päälinjat ja rahoituksen kohdistamisen periaatteet. Teemakohtainen seuranta tapahtuu ko. toteuttaja-/yhteistyöverkostossa määriteltävin tavoin.

Seurantamenettelyt järjestetään kappaleessa 2 tarkemmin kuvattujen toimenpidekokonaisuuksien mukaisesti alla esitetyn taulukon 1 mukaisella mallilla. Sukupuoli- ja ympäristövaikutusten mittaamisen menettelyt määritellään tarkemmin em. elinkeinopolitiikan vaikuttavuuden arviointityön yhteydessä.

TOIMENPIDEKOKONAISUUDET	TAVOITELTU MUUTOS	SEURANNAN KOHDE	MITTAREITA
GLOKAALI MAASEUTUKAUPUNKI	Alueellisesta ja toiminnallisesta hajanaisuudesta paikalliset resurssit huomioivaan sisäiseen ja ulkoiseen vuorovaikutukseen sekä aseoitumiseen kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa	kehittämiskumppanuuksien syntyminen	yhteistyötahojen, foorumien ja hankkeiden määrä
		alueen toiminnallisen rakenteen kehittyminen	väestökehitys kaupungin eri osissa
		osallisuuden kehittyminen eri tasoilla	yritysten sijainti ja muutokset
		ulkoinen näkyvyys ja asema	tapahtumien, yhteistyöaloitteiden ja uusien toimijoiden määrä
STRATEGISEEN YHTEISTYÖHÖN KANNUSTAVAT KEHITYSALUSTAT	Monenkeskisestä, toimija- ja toimialalähtöisestä yhteistyötavasta osaamis- ja toimintakeskittymiin kohdistuvaan strategiseen yhteistyöhön	elinkeinostrategian painopistealueiden kehittyminen	kehityshankkeiden määrä
		yritysten sitoutuneisuus kehitystyöhön	yritysten ja työpaikkojen määrä
		strategisen yhteistyön jatkuvuus	osallistujien ja rahoituksen määrä
			kehittämisfoorumien ja niiden osallistujien määrä
ELINVOIMAINEN JA UUTTA LUOVA TOIMIALAPOHJA	Suurteollisuusvetoisesta toimintaperinteestä yrittäjyyttä ja innovaatioita korostavaan elinkeinopolitiikkaan	strategisten osaamis- ja toimintakeskittymien ja muiden toimialojen ristipölyty	yhteistyöhankkeiden ja tapahtumien määrä
		uusien painopistealueiden kehittyminen	toimiala- ja teemalähtöisten foorumien ja projektien määrä
			kehityshankkeiden määrä
			osallistujien määrä
	innovaatiojärjestelmän jäsentymisen	avaintoimijoiden määrä ja kehitys	sovittujen kehitys- ja tutkimushankkeiden määrä

Taulukko 1. KOKO:n seurantajärjestelmä Kouvolan seudulla

2. OHJELMAN TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

2.1. OHJELMAN TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

KOKO:n toimenpidetekonaisuudet muodostuvat tavoitteiden pohjalta ja sen roolin kautta, mikä ohjelmalla Kouvolan seudulla on.

➤ *GLOKAALI MAASEUTUKAUPUNKI – kehystäjän rooli*

Glokaaliin maaseutukaupunkia määrittelevät toimenpiteet liittyvät pitkälti uuden kaupunkikonaisuuden määrittämiseen kehittämis- ja toimintaympäristönä. Hankkeilla toteutetaan elinkeinostrategiaa, joka huomioi alueelliset ja paikalliset erityisluonteenpiirteet ja resurssit sekä edistää kaupunkia ja seutua kehittävää sisäistä ja ulkoista vuorovaikutusta ja verkostoitumista.

➤ *STRATEGISEEN YHTEISTYÖHÖN KANNUSTAVAT KEHITYSALUSTAT – varmistajan rooli*

Kouvolan seudun KOKO nojaa toimenpidesisällöltään vahvasti niihin elinkeinostrategisiin linjauksiin, joita uudistuneessa kaupungissa on vuoden alusta lähtien määritetty. Ohjelmalla tuetaan strategisten osaamis- ja toimintakeskittymien toimenpideohjelmien liikkeelleläähtöä, ylläpitoa, kehittämistä ja kokonaisohjausta. Ohjelmalla aikaansaadaan sysäysvaikutuksia kohdistetun ja laajemmin resursoitun kehittämistyön pohjaksi. KOKO:lla on myös tärkeä rooli elinkeinopolitiikan vaikuttavuuden arvioinnin ja ennakkoinnin kehittämisessä.

➤ *ELINVOIMAINEN JA UUTTA LUOVA TOIMIALAPOHJA – mahdollistajan rooli*

Strategisten kärkialojen toiminnan tukemisen ohella myös teema- ja toimialaläähtöisen kehittämistyöskentelyn edellytysten ylläpito, toimijaverkoston kokoaminen ja mobilisointi sekä kytkeminen osaamis- ja toimintakeskittymiin ovat osa KOKO:n roolia Kouvolan seudulla. Tärkeä tehtävä on lisäksi uusien toimialakohdistusten ja potentiaalisten uusien kärkien arviointi. Tässä yhteydessä painoarvoa saavat kokeilevan elinkeinopolitiikan toimintamallien hakeminen ja edistäminen.

2.2. TOIMENPIDEKOKONAISUUKSIEN OPERATIONALISOINTI

Määrittelyistä toimenpidetekonaisuuksista johdetaan toteutushankkeet ja muut ohjelmaa edistävät aktiviteetit taulukossa 2 kuvattujen linjausten mukaisesti.

Toiminnallistamisessa ovat keskeisessä asemassa ne toimenpiteet, jotka johdetaan ja yhteen sovitetaan elinkeinostrategiaprosessissa tehtyjen määrittelyjen mukaisesti. KOKO:n mahdollisuuksia käytetään hyväksi erityisesti pitkäjänteisen strategisen työskentelyn sekä tähän liittyvien käytäntöjen ja menetelmien kehittämisessä. KOKO toimii myös kehiksenä ja suuntaajana elinkeinostrategiaa toteuttavalle, varsinaiselle sisältötyöskentelylle.

KOKO strategisena kehitysohjelmana hallinnoidaan Kouvolan kaupungin tilaajaorganisaatiossa. Tällä pyritään varmistamaan toimenpiteiden strategianmukaisuus sekä niveltymisen kaupungin muihin tavoitteisiin. Hankesopimuksia tehdään sekä kaupunkiorganisaatioon kuuluvien tuottajien (esim. Kouvola Innovation Oy) että muiden toteuttajakumppaneiden kanssa. Näitä ovat mm. taulukossa mainitut Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti Mikkelissä, Kouvolan seudun ammattiopisto (KSAO), Kymenlaakson ammattikorkeakoulu (KyAMK), Lappeenrannan teknillisen yliopiston Kouvolan yksikkö (LTY Kouvola), Kouvolan seudun Leader-toimintaryhmä Pohjois-Kymen Kasvu ry, ProAgria

Kymenlaakso, sekä Kaakkois-Suomen TE-keskus ja Kouvolan TE-toimisto. Toteutusratkaisuja haetaan eri tahoilta myös kutsu- tai ehdotuspohjaisesti.

TOIMENPIDE-KOKONAISUUDET	KEHITTÄMISTEEMAT	TOIMENPITEET	HANKEPOHJAT
GLOKAALI MAASEUTUKAUPUNKI	"KALKE" - Kouvolan aluekehitysohjelma	Periaate- (kumppanuus-) ohjelma alueen ja toimintapohjan laajentuneiden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi	Toimenpideohjelman ja foorumityöskentelyn organisointi (Pohjois-Kymen Kasvu ry ja muut toimijat)
		Elinkeinopolitiikkaa ja alueen kehittämisenäkökulmaa yhdistävä tutkimus- ja kehitystoiminta	Tutkimus- ja kehittämissopimus vv.2010-2013 (HY/Ruralia Mikkeli)
	Kolmen tason keskusverkosto (kylät - "kauppalat" - kaupunkikeskustat)	Paikkojen kaupunki - yhteisöjen verkosto. Profiileja ja rooleja korostavan toiminnallisen rakenteen ja vetovoiman kehittäminen	"Elinvoimayleiskaava" – elinkeinopolitiikan ja alueiden käytön tavoitteita yhdistävän ohjelmatyön käynnistäminen
	Maaseudun ja kaupungin linkitykset elinkeinopolitiikan voimavarana	Jalostusketjujen ja jatkojalostuksen kehityshankkeet	Agribusiness-liiketoimintapohjan selvittäminen (ProAgria Kymenlaakso)
		Metsä-, energia-, ympäristöteemaan kytketyt selvitykset ja valmistelu	Mekaanisen puunjalostuksen ja puusepänalan pienyrityspohjan kehittäminen (KSAO/KyAMK)
		Erikoistumisen ja liiketoimintaosaamisen kehittäminen vapaa-aika- ja matkailusektorilla	Tulevaisuuden kasvualojen (hyvinvointipalvelut, bioenergia, matkailu) kehityspohjastaan kohdistuva toimenpidekokonaisuus (Kouvola Innovation Oy)
	Innovaatioympäristöjen kehitystuki	Kasarinmäen Kampusalueen kehittäminen innovaatioympäristön näkökulmasta	Innovatiivisen toiminta- ja toimijaympäristön uusien ratkaisujen kokeilu- ja kehittäminen (LTY Kouvolan kehityspolkuhankkeeseen sekä KyAMK:n LCCE:hen liittyen)
		Innovatiivisten pieniyhteisöjen kartoitus ja kehittämismahdollisuuksien selvittäminen	Kylien ja muiden pieniyhteisöjen innovaatiokäytäntöjen kehityshankkeet (osana "KALKE" –teemoja)
	Kouvola 2020 – asukasskenaariot	Asukas-/sidosryhmäyhteistyöhön liittyvien prosessien kehittäminen.	Skenaariotyöskentelyn toimintamallin kehittäminen ja prosessin toteuttaminen eri teemoilla
		Yhteöllinen media osana välineistöä (mm. Sombiz-hankkeen pohjalta)	Yhteöllisen median käyttöä hankeohjauksessa ja toimijoiden prosesseissa edistävät toimenpiteet
STRATEGISEEN YHTEISTYÖHÖN KANNUSTAVAT KEHITYSALUSTAT	Elinkeinostrategiassa vahvistettujen osaamis- ja toimintakeskittymien toimenpideohjelmien toteuttamisprosessit	Toimenpideohjelmien toteuttamista tukevien prosessien sekä toimintaverkostojen ylläpito ja kehittäminen	Toiminta-alusta strategiaohjauksen kehittämiseen ja ylläpitoon (ohjausryhmä) sekä toteuttajaverkoston koordinointiin ja vuorovaikutukseen liittyvät foorumit
		• Venäjän (Euraasian) toimitusketjujen ja -verkostojen osaamis- ja toimintakeskittymä (logistiikka)	Innorail -hankkeen jatkaminen ja suuntaaminen myös maantielogistiikkaan. Osahankkeiden käynnistystuki.
		• Metsä-, energia- ja ympäristösektorin osaamis- ja toimintakeskittymä	Eryteisesti bioenergiaan liittyvän liiketoiminnan, tutkimuksen ja koulutuksen kehityshankkeet. Toimialakokonaisuutta tukevien, uusien tuotantosuuntien valmisteluhankkeet ja selvitykset.

		• Tieto- ja viestintäliiketoimintojen osaamis- ja toimintakeskittymä	DigiOske ohjelmatyön ulkopuolella olevan mutta toimintakeskittymään kuuluvan toiminnan kehityshankkeet. Osaamisen ja palvelukapasiteetin siirto muiden toimialojen käyttöön
		• Matkailun ja vapaa-ajan osaamis- ja toimintakeskittymä	Teemoihin ja aluekokonaisuuksiin perustuvan yhteistoiminnan ja hankkeistuksen tukeminen. Repoveden luontokeskushankkeen valmistelu. Osallistuminen kansalliseen verkostotoimintaan
	Elinkeinopolitiikan vaikuttavuuden arvioinnin ja ennakkoinnin kehittäminen	Ennakointimalleja koskevat selvitykset ja käyttöönotto	Ennakkoinnin "työkalupakin" kehittäminen (TE-keskus ja Kouvolan TE-toimisto)
		Elinkeinopolitiikan arviointi- ja mittausjärjestelmä osaksi jatkuvaa strategiaprosessia	Arviointi- ja mittausprosessin toimintamallin luominen strategiatyön välineeksi (kehittämistyö ja 1. vaihe 2010, käyttöversio 2011-)
ELINVOIMAINEN JA UUTTA LUOVA TOIMIALAPOHJA	Toimialoja ja erityisteemoja jalostavien foorumien kokoaminen	Toimijalähtöisen foorumi- ja verkostomallin kehittäminen ja ylläpito	Työskentelymallin (foorumiohjelma) luominen strategista verkostojohtamista varten
		Osaamis- ja toimintakeskittymiin kytkeytyvien ja niitä tukevien liiketoimintojen kehityshankkeet	Toimialojen rajapintoja ja arvoverkostoja koskevat selvitykset sekä "törmäyttäminen"
		Eri tahojen resursseja yhdistävän sekä kumppanuutta ja palvelumarkkinoita edistävien yrityspalveluprosessien kehittäminen	Strategisten toiminta- ja osaamiskeskittymien sekä muun toimialaperustan välisen linkittymisen edistäminen Yrityspalvelujärjestelmään liittyvät selvitykset ja teemahankkeet (esim. Advisory Board- ja YES-keskus-toiminnan jalkauttaminen)
	Uusien osaamis- ja toimintakeskittymien tarpeiden ja edellytysten selvittäminen	Turvallisuusteeman kohdistukset	Turvallisuusteeman jäsentäminen osana elinkeinopolitiikkaa (selvitys), erityisteemana lapsiturvallisuus
		Luovien alojen yrittäjyyden edistäminen	Toimialakokonaisuuden kehitysohjelman käynnistysvaihe sekä maakunnalliset yhteishankkeet (Kotkan-Haminan seutu)
		Hyvinvointitoimialan liiketoimintaperustan ja kumppanuuksien kehittäminen	Hyvinvointiyrittäjyyden ja tähän liittyvien kumppanuusvalmiuksien kehityshankkeet (tueksi kaupunkikonsernin Tiltu-hankkeelle)(Kotkan-Haminan seutu)
	Innovaatiojärjestelmän kehittäminen avoimen innovaation periaatteiden mukaisesti	Innovaatiojärjestelmän määrittely ja toimijayhteistyön kehittäminen	Alueellisen innovaatiojärjestelmän kehityspolkuhanke (LTY Kouvola)
		Kymenlaakson innovaatiojärjestelmän ja -palvelujen kehittäminen	Tutkimusohjelma 2010-2013 (LTY Kouvola ja muut toimijat)
			LCCE:n (Learning and Competence Creating Ecosystem) kytkeminen osaksi Kasarminmäen kampuksen kehittämistä (KyAMK)
			Maakunnallisen innovaatioyhteistyön organisointia koskevat selvitykset (Kotkan-Haminan seutu) Kansallinen innovaatiofoorum 2010 Kouvola (Seinäjoen Teknologiakeksus Oy)

Taulukko 2. Toimenpidekokonaisuuksien operationalisointi

3. KOKO:N LAADINTA JA TOTEUTUS

3.1. PAIKALLINEN TOIMINNALLISUUTEEN JA STRATEGISEEN YHTEISTYÖHÖN PERUSTUVA TOIMINTA-ALUE

Kouvolan seudun KOKO toteutetaan Kouvolan kaupungin ja litin kunnan alueilla. Tämä on luonnollisesti muotoutunut työssäkäyntialue sekä erilaisten organisaatioiden, järjestöjen ym. yhteinen toimintaympäristö. Alue on aiemmin luokiteltu omaksi seutukunnakseen.

Kuntien strateginen yhteistyö alueella kehittyi vuosina 1994–2008 toimineen Kouvolan seudun kuntayhtymän puitteissa ja kohdistui elinkeinopolitiikan ohella maankäyttöön, II-asteen koulutukseen, jätehuoltoon ja edunvalvontahankkeisiin. Seutustrategia laadittiin osana aluekeskusohjelmatyötä vuonna 2005. Strategisten linjausten perusta ja pääsuunnat ovat siis jo muovautuneet ja ne täydentyvät kuntastrategioissa sekä muissa strategisissa toimenpideohjelmassa.

Kuuden kunnan yhdistymisen jälkeen strategista yhteistyötä jatketaan uuden Kouvolan kaupungin ja litin kunnan kesken. Tätä varten on perustettu seututiimi, jossa määritellään mm. yhteiset kehittämishankkeet sekä näihin suunnattava rahoitus.

3.2. ALUEEN TOIMIJOIDEN OSALLISTAMINEN VALMISTELUUN JA SITOUTUMINEN OHJELMAN TOTEUTTAMISEEN

KOKO:n keskeinen sisältö Kouvolan seudulla liittyy elinkeinopolitiikan painopisteiden, kehittämissuuntien ja toimintamallien määrittelyyn sekä näitä toteuttavien toimenpiteiden käynnistämiseen ja ylläpitoon. Tämä valmistelu on toteutettu vuoden 2009 alussa käynnistetyssä elinkeinostrategiaprosessissa. Prosessin ensimmäinen päävaihe saatiin päätökseen toukokuussa, jolloin Kouvolan kaupunginvaltuusto hyväksyi elinkeinostrategian toteuttamislinjaukset.

Valmisteluprosessiin liittyvät työseminaarit järjestettiin 29.1.2009, 20.3.2009 sekä 9.-10.6.2009. Tilaisuuksiin on osallistunut noin 60 alueen toimijaa yrityksistä, järjestöistä, oppilaitoksista, tutkimus- ja kehitysorganisaatioista sekä kuntajohdosta. Seminaarien välillä toteutetuissa työryhmäprosesseissa on ollut mukana noin 40 henkeä määrittelemässä valittujen osaamis- ja toimintakeskittymien sekä näiden tueksi tarvittavien tukipalvelujen nykytilaa ja kehittämistavoitteita.

Strategiatyön toteuttamista varten on perustettu ohjausryhmä, johon on koottu edustus TE-keskuksesta, Suomen Yrittäjät Ry:n aluejärjestöstä, Kymenlaakson Kauppakamarista, Kymenlaakson Liitosta, alueen korkeakouluverkostosta, elinkeino-yhtiöstä, kaupungin luottamushenkilöjohdosta sekä elinkeinotoimesta.

Osaamis- ja toimintakeskittymien strategisia linjauksia koskevien toimenpideohjelmien laatiminen on käynnistynyt kevään aikana. Aiemmassa strategiatyövaiheessa toimineet työryhmät ovat keskeisessä asemassa myös toimenpideohjelmien laatimisessa. Jo edellinen työryhmävaihe on osoittanut, että näitä koskevien toimialojen yritysten edustajilla on vahva kiinnostus osallistua toimintaan. Käytännön edellytykset tuloksekkaalle jatkoprosessille ovat myös olemassa, kun osaamis- ja toimintakeskittymien kehittämistä koordinoivat vastuuhenkilöt on kevään kuluessa pestattu ja nimetty toimintansa käynnistäneeseen kaupungin elinkeino-yhtiöön (Kouvola Innovation Oy).

Akuutin elinkeinostrategian uudistamisen yhteydessä aloitettu yhteistyö tullaan pysyväistämään jatkuvaksi strategiatyöksi. Ohjausryhmä toimii kumppanuusryhmänä, jonka vastuulla on strategisten

prosessien ohjaaminen ja integroituminen yhteisiin intresseihin sekä panosten suuntaamiseen. Strategiatyön toimintatapojen kehittäminen ja strategian kohdistuksiin liittyvät ensi vaiheen toimenpiteet ovat erityinen panostusalue KOKO:ssa.

Ohjelman valmisteluun kiinteästi kytketyn elinkeinollisen strategiaprosessin lisäksi on KOKO:n valmistelua tuettu ”pyöreän pöydän” istunnoilla, joissa läpäisyteemoina on käsitelty innovaatiojärjestelmää, maaseudun ja kaupungin linkityksiä sekä kansainvälisyyttä. Valmisteluun liittyen alueen yhteyshenkilöt ovat osallistuneet myös Kaakkois-Suomen alueellisia vahvuuksia kartoittaneeseen työpajapäivään.

KOKO:n kohdistamiseen liittyviä tavoitteita litin kunnan osalta on käsitelty seututiimissä, joka koordinoi asiaa myös toteuttamisvaiheessa.

3.3. OHJELMAN ROOLI OHJELMALLISEN KEHITTÄMISEN KOKONAISUUDESSA, SUHDE MAAKUNTAOHJELMAAN JA MUIHIN KEHITTÄMISINSTRUMENTTEIHIN

Kouvolan seudun ohjelmapohjaisen kehittämistyön lähtökohdat ovat vahvistumassa, kun voimavarojen koordinointi ja strateginen päätöksenteko tapahtuu kuntien yhdistymisen jälkeen keskitetympinä. KOKO:n rooli osana muuta kehittämistä ja ohjelmatyötä on erityisesti ylläpitää ja kehittää strategista yhteistyötä, muodostaa sisäisiä ja ulkoisia kumppanuuksia, edistää innovatiivista toimintaa ja päätöksentekoa sekä uusien toiminta- ja yhteistyömallien käyttöönottoa.

Kymenlaakson seutukunnat (Kouvolan ja Kotkan-Haminan seudut) ja maakunnan liitto ovat aluekeskusohjelman toteuttamisen yhteydessä kehittäneet toimintatavat vuorovaikutteiseen maakunnalliseen suunnitteluyhteistyöhön maakuntaohjelman toteuttamisessa. Tätä yhteistyötä suunnataan entistä enemmän myös strategisen tason asioihin - kärkitoimialojen yhteisiin kehitysohjelmiin, innovaatio- ja osaamisperustan vahvistamiseen, kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin - voimavarojen kokoamiseksi ja toimenpiteiden vaikuttavuuden lisäämiseksi. KOKO toimii myös välineenä maakuntatasoista strategiatyötä ja seutujen sekä muiden toimijoiden roolia siinä kehitettäessä.

Kaupungin elinkeinoyhtiönä Kouvola Innovation Oy on mukana kansallisen osaamiskeskusohjelman Digibusiness-osaamisklusterissa ja vastaa monikielisen viestinnän ja sisällönhallinnan osaamisalasta sekä koko klusterin Venäjä- ja Kiinayhteistyöstä. Digibusiness-klusterin toimenpiteet ovat keskeinen osa elinkeinostrategian toteuttamisessa. Päällekkäisyyksien välttämiseksi KOKO:n panosta suunnataan varsinaisen digiklusterin ulkopuolella olevan, mutta tähän kytkeytyvän laajemman osaamis- ja toimintakeskittymän vahvistamiseen. KOKO:n avulla varmistetaan linkitykset myös muihin elinkeinostrategian toteuttamisen kannalta keskeisiin osaamisklustereihin, kuten uusiutuvan metsäteollisuuden, ympäristö- ja energiateknologioiden sekä matkailu ja elämys tuotannon kokonaisuuksiin.

Elinkeinopoliittisen kehittämisen vaatimus- ja osaamistason nousun myötä, on laajemmassa mitassa pystyttävä toimimaan mukana eurooppalaisessa rahoitus- ja hankeympäristössä. Rahoitusmahdollisuuksien laajenemisen ohella voidaan näin pysyä mukana eurooppalaisessa innovaatiovuorovaikutuksessa. Euroopan komission suoria rahoitusmahdollisuuksia on hyödynnettävä entistä enemmän erityisesti yritys- ja yhteisötoimien osallistumis- ja toteuttamisvalmiuksia parantamalla. Tätä toimintaa tehostetaan KOKO:n ja kaupungin elinkeinotoimen kansainvälisten asioiden yksikön yhteistyönä.

Kouvolan seudun aluekeskusohjelman puitteissa, yhteistyössä eri toimijoiden kanssa koottiin ja valmisteltiin Pohjois-Kymenlaakson maaseutuohjelman toimeenpanosuunnitelma vuosille 2008–2013. Tämä ja siihen tehtävät päivitykset ohjaavat seudun maaseutualueiden kehittämistoimenpiteitä. KOKO:n avulla voidaan koota ja tukea näihin liittyvää valmistelua ja foorumeita. Uusia mahdollisuuksia ”Glokaali maaseutukaupunki” – teeman toteuttamiselle avaa yhteistyö Leader-toimintaryhmän toimivan Pohjois-Kymen Kasvu ry:n kanssa. KOKO tukee ja vahvistaa kylätason toiminnallisuuden sekä resurssien kytkeytymistä kiinteäksi osaksi elinkeinojen ja aluerakenteen uudistamista.

Koulutuksen ja tutkimuksen sektorilla nojaututaan alueen omiin organisaatioihin sekä yliopisto- ja korkeakoulukenttään luotuihin verkostoyhteyksiin osaamisen siirrossa. Kasarminmäen Kampusalueen toimintaympäristössä on myös jo pysyviä toimipisteitä (Lappeenrannan teknillisen yliopiston Kouvolan yksikkö, Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia), jotka ovat aktiivisia ja aloitteellisia omassa hanketoiminnassaan sekä voimavarana muille kumppaneille. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun toimintojen keskittäminen alueelle tuo lisää opiskelijoita ja vahvistaa hankeyhteistyön mahdollisuuksia. Avoimen innovaation periaatteisiin pohjautuvan innovaatiojärjestelmän kehityspolkujen rakentaminen on KOKO:n ja LTY:n Kouvolan yksikön yhteinen kehittämiskohde. Rakennemuutoshankkeena käynnistetyn ja Palmenian operoiman ”Kaakkois-Suomen talkoot” – toiminnan puitteissa on tutkimusyhteisöä linkitetty tiiviimmin alueen ja alueellisen kehittämisen tarpeisiin. Hanke on nostanut esiin runsaasti tutkimusteemoja, joita voidaan viedä eteenpäin myös KOKO:n puitteissa. Kaakkois- ja itäsuomalaisen korkeakoulu yhteistyön tiivistymisen myötä tulevat mahdollisuudet huomioidaan.

3.4. TOIMIJOIDEN EDELLYTYKSET TOTEUTTAA OHJELMAEHDOTUKSEN MUKAISIA TEEMOJA

Kouvolan seudun KOKO:n keskeinen sisältö on toimenpidekokonaisuus ”Elinkeinopolitiikan kehitysalustat” (ks. s. 11) muodostuu laajassa elinkeinostrategiaprosessissa valituista kehittämisen kohteista. Kumppanuudet ja vastuut eri osaamis- ja toimintakeskittymien kehittämisessä ovat myös tässä yhteydessä alustavasti hahmottuneet. Strategisten toimintaohjelmien laadinta on käynnistynyt ja jatkossa tarvittava toteuttamisen organisointi ja eri lähteistä koottavien resurssien yhdistämisen periaatteet käsitellään tässä yhteydessä. Elinkeino-yhtiö Kouvola Innovation Oy:llä on nimetty vastuuhenkilö koordinaattorina jokaisella painopistelohkolla. Ensi vaiheen yritysverkostot ovat myös koossa. Osaamis- ja toimintakeskittymien sisältöihin liittyvien jatkohankkeiden toteuttamisvalmius on siis olemassa. KOKO:n panosta suunnataan tämän työn yleisen toiminta-alustan ylläpitoon ja erilaisten linkitysten varmistamiseen. Elinkeinostrategiaprosessia varten koottu, eri sidosryhmiä edustava ohjausryhmä jatkaa jatkuvan prosessin periaatteiden mukaisesti toimintaa ohjaavana strategisena kumppanuusryhmänä.

Muiden toimenpidekokonaisuuksien toteuttamisen kumppanuudet ovat myös valmisteluprosessin aikana hahmottuneet. Perusta työn ja panostuksen jaolle on olemassa. Alkuvaiheen käynnistyshankkeet ja selvitykset varaudutaan rahoittamaan KOKO:sta, ellei tarkoituksenmukaista ja kokonaisuuksiin niveltävää hanketta tai muuta toimintaa jo jonkun kumppanin toimesta ole vireillä.

Toteutuksen vaikuttavuutta lisätään maakunnallisesti, yhteisistä teemoista Kotkan – Haminan seudun kanssa sopimalla. Molemmilla seuduilla käynnissä olevien elinkeinostrategiaprosessien pohjalta tällaisina ovat nousseet esiin metsä-, energia- ja ympäristöteema, logistiikka, Venäjä-teemat sekä alueellisen innovaatioympäristön kehittäminen. Näitä tullaan yhteisinä tavoitteina sisällyttämään myös maakuntaohjelmaan.

Ohjelmassa tarvittava vastinrahaosuus varataan Kouvolan kaupungin ja litin kunnan talousarvioihin.

KOKO:n yleisohjauksesta ja resurssien kohdistamisen linjauksista vastaa kaupunginhallituksen elinkeinojaosto. Toteuttamiseen liittyvään valmisteluun ja ohjaukseen osallistuu myös seututiimi, jossa on litiin kunnan edustus.

4. VASTAAVUUS KOKO:N TOIMINTATAPOIHIN SEKÄ VAIKUTTAVUUS SUKUPUOLTEN TASAARVOON JA KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

4.1. OHJELMAN ENNAKOIVUUS JA OPPIVUUS

KOKO -ohjelmaa käytetään konkreettisena kehittämisvälineenä uudelleen muotoutuneen seudullisen kehittämisympäristön hahmotuksessa ja laajassa huomioimisessa. Hallinnon ja resurssien uudelleenorganisoitumisen heijastuminen kehittämisajattelun ja jaetun ymmärryksen tasolle on suuri haaste. KOKO:n avulla on mahdollista tehdä henkinen ”tiikerinloikka”, jolla globaalin maaseutukaupungin kaikki ulottuvuudet ja mahdollisuudet avataan strategisen työstämisen kohteeksi. Niille lähtökohdille muodostuvat myös ne prosessit, joilla uudessa mittakaavassa tapahtuvia toimintoja kehitetään.

Kaupunki- ja maaseutualueiden toiminnallisten linkkien tutkiminen ja arviointi on merkittävässä roolissa menestysperustan vahvistamisessa. Tätä koskevasta tutkimus- ja kehittämis yhteistyöstä on alustavasti sovittu Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin kanssa. KOKO:n toteutuskaudella tällä luodaan ja ylläpidetään kehyksiä elinkeinojen ja alueen kehittämisen näkökulmia yhdistävälle ja muutoksiin reagoivalle toimintapolitiikalle.

Kuten aiemmin on todettu, keskeinen sisältö ohjelmalle muodostuu elinkeinostrategiaan perustuvien toimintaohjelmien vauhdittamisesta ja prosessien ylläpidosta. Ensimmäisen strategian laatimisen kautta siirrytään kehittämään jatkuvan strategiatyön mallia, jonka keskeisenä elementtinä on yhteinen oppiminen.

4.2. KUMPPANUUS

Aluekeskusohjelman toteuttamisen aikana on jo pitkälti avattu toiminnallisia yhteyksiä ja muovattu verkostoja, joilla strategista kehittämistä voidaan suunnata ja vauhdittaa. Näitä on muodostettu korkeakoulu yhteistyöhön, maaseudun kehittämiseen ja potentiaalisten toimialojen (esim. hyvinvointi ja luovat toimialat) edellytysten selvittämiseen. Elinkeinostrategiaprosessin myötä myös strategisten osaamis- ja toimintakeskittymien toimijat yrityksistä, tutkimuksen ja koulutuksen piiristä sekä tukiorganisaatioista on saatu tiiviimmin mukaan yhteisille foorumeille. Alueen kehittämisen näkökulmasta ovat lisäksi LEADER-työn kylätoimijat ja Tähtitaajamat-hankkeen paikalliset kehittämisryhmät tärkeitä linkkejä. Yhteistyökumppaneita on määritelty tarkemmin toimenpidekokonaisuuksien operationalisoinnin yhteydessä kohdassa 2.3.

Kumppanuuksien kehittäminen niin, että sisäistetyt yhteiset tavoitteet entistä enemmän ohjaavat kehittämispanosten suuntautumista ja työnjakoa vaatii yhteistä hallintaa, johon myös KOKO:n kautta vaikutetaan.

4.3. VERKOSTOITUMINEN

Alueen sisäinen verkostoituminen on edellisessä kohdassa kuvatulla tavalla perusteiltaan hyvässä valmiudessa ja on syvennettävissä vielä tehokkaammaksi ja tavoitteellisemmaksi. Ulospäin suuntautuvassa verkostoitumisessa korostetaan entistä enemmän myös ylimaakunnallista ja teemapohjaista verkostoitumista.

Uuden ohjelman puitteissa jatketaan yhteistyötä Kotkan-Haminan seudun kanssa innovaatioympäristön, logistiikkateeman, kulttuuriyrittäjyyden ja luovien toimialojen sekä hyvinvointitoimialan kehittämisessä. Kaakkois-suomalaista Venäjä-yhteistyötä tiivistetään. Seinäjoen seutu on verkostokumppanina innovaatioympäristöt -teemaverkostossa. Lahden seudun kanssa yhteisiä teemoja haetaan hyvinvoinnin sekä ympäristö- ja energiakysymysten ympäriltä. Maaseutukaupungin kehittämissyhteistyötä tehdään Helsingin yliopiston Ruralia instituutin ohella myös muiden Mikkelin seututoimijoiden kanssa.

4.4. SUKUPUOLTEN VÄLISEN TASA-ARVON EDISTÄMINEN

KOKO:n toimenpiteillä pyritään edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Sukupuolivaikutusten arviointi on liitteessä 1.

4.5. EKOLOGISESTI KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN

Ympäristövaikutusten arviointi (liite 2) on tehty sivuilla 11–12 esitetyn toimenpidetaulukon pohjalta kehittämisteemojen mukaisesti. Arvioinnin tukena on käytetty Kouvolan seudun kestävän kehityksen ohjelmaa Agenda 21:stä.

5. ILMOITTAUTUMINEN KANSALLISIIN VERKOSTOIHIN

Kouvolan seutu ilmoittautuu mukaan seuraaviin kansallisiin verkostoihin vuosiksi 2010–2013:

- Innovaatioympäristöt
- Hyvinvointi

Pilotoitavista verkostoista Kouvolan seutu ilmoittautuu seuraaviin:

- Matkailu - painotuksena erityisesti pienten ja kehittyvien kaupunkiseutujen matkailuinnovaatioverkoston kehittäminen. Sisältöteemoja ovat mm. seudun ja sen matkailutuotteiden saavutettavuus ja käytettävyys, teollisen perinteen hyödyntäminen matkailuinnovaatioissa sekä seudun matkailuprofiilin vahvistaminen.
- Kansainvälistyminen - painotuksena erityisesti kaakkoissuomalainen Venäjä-yhteistyö

6. RAHOITUS

Arvio tarvittavasta ministeriön perusrahoituksesta (1000 €)

	2010	2011	2012	2013	YHTEENSÄ
KOORDINOINTI	98	98	90	70	356
TOIMENPITEET	222	222	210	210	864
YHTEENSÄ	320	320	300	280	1220

Perusrahoitusta vastaava seudullinen omarahoitusosuus varataan Kouvolan kaupungin talousarvioon.

7. LÄHTEET

Kouvolan elinkeinostrategia (2009).

Kouvolan seudun Agenda 21 (2004).

Sotarauta Markku, Kolehmainen Jari & Sutinen Kirsi (2007). Tampereen kaupunkiseudun elinkeinostrategian perusta. Kehittämisfilosofian etsintä ja strategian suunnitteluviivojen hahmottelu. SENTE työraportteja 15.

8. LIITE 1 SUKUPUOLIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kouvolan seudun KOKO:n vaikutukset sukupuolten väliseen tasa-arvoon ovat yleissilmäyksellä nähtävissä varsin neutraaleina. KOKO:ssa on paljon kehitysteemoja, joilla pureudutaan uuden Kouvolan kaupunkikokonaisuuden hahmottamiseen ja siinä yhdistettävien elinkeinopolitiikan ja aluerakenteen kehitystarpeisiin. Pääpaino on vahvuuksien yhteydessä esille tuotujen kaupunki- ja maaseutulähtöisten elementtien hyödyntämisessä ja uusien toimintatapojen löytämisessä, ei niinkään tietyn toimialan tai osaamis- ja toimintakeskittymän substanssin kehittämisessä. Näin ollen suorat vaikutukset sukupuolten väliseen tasa-arvoon ovat vähäiset.

Toinen syy ohjelman sukupuolineutraalisuuteen on se, että ohjelma sisältää toimenpiteitä, joilla kehitetään seudun elinkeinorakennetta elinkeinostrategiaprosessin mukaisesti yksittäistä toimialaa laaja-alaisemmin osaamis- ja toimintakeskittymien sekä teemalähtöisten hankkeiden kautta. Toiminnassa yhdistyvät triple helix-mallin mukaisesti osajia eri toimijatahoilta, jolloin sukupuolten tasapuolinen edustus on todennäköisempää. Esimerkiksi metsä-, energia-, ympäristökeskittymään liittyy teollisuusyritysten lisäksi toimijoita koulutus- ja tutkimusorganisaatioista sekä kaupungin hallinnosta – paperimiesten lisäksi siis myös esimerkiksi projektihenkilöstöä ja asiantuntijoita, jotka voivat olla yhtä hyvin olla naisia. Tästä johtuen myös esimerkiksi varsinaiseen strategiaprosessiin – työryhmiin ja -seminaareihin – on kevään aikana osallistunut tasapuolisesti miehiä ja naisia kiinnostuksen, asiantuntijuuden ja aikataulukujen mukaan.

Joitain aluekehityksen sukupuolivaikutuksia on kuitenkin tunnistettavissa. Jos katsotaan esimerkiksi pelkästään osaamis- ja toimintakeskittymien ydinosaamista ja siihen liittyviä perustyöntekijöitä, on sukupuolinäkökulma ilmeinen. Elinkeinostrategiassa vahvistetuista neljästä osaamis- ja toimintakeskittymästä kolme edustaa perinteisesti miesvaltaisia toimialoja ja niiden toimenpideohjelmien toteuttamista tukevien prosessien ja toimintaverkostojen ylläpidon ja kehittämisen kautta KOKO:lla voidaan nähdä välillisiä sukupuolivaikutuksia. Kouvolan seudulla rakennemuutos sekä talouden taantuma ovat koetelleet kovemmin metsäteollisuuden, logistiikan ja rakentamisen aloilla toimivia miehiä, erityisesti nuoria 20–24-vuotiaita, joiden työttömyysluvut ovat kääntyneet jyrkkään kasvuun. Osaamis- ja toimintakeskittymien prosesseja tukemalla KOKO:lla edistetään siis välillisesti ”perinteisten” miesvaltaisten alojen kehittymistä ja siten miesten (uudelleen-) työllistymistä valitsemilleen aloille. Tämä ei kuitenkaan voi katsoa naisia syrjiväksi, koska kouluttautumisen kautta työllistymismahdollisuudet ovat molemmille sukupuolille yhtäläiset.

Toisaalta on nähtävissä viitteitä siitä, että työllistymisvaikeudet teollisuuden aloilla on lisännyt miesten osuuksia perinteisesti naisvaltaisemmissa sosiaali- ja terveystalouden koulutus- ja työpaikoissa, mitä voidaan pitää myönteisenä kehitysnäkökulmana tasa-arvoistumisen kannalta, etenkin kun miehet yleensä hakeutuvat naisia harvemmin sukupuolelleen epätyypillisille aloille. Tätä suuntausta pyritään myös KOKO:n avulla edistämään.

Maaseudun ja kaupungin linkitysten edistämisen kautta nousevat esiin kaupunkien ja taajamien ulkopuolisen haja-asutusalueen kehittäminen ja maaseudun miesvaltaisuus. Maatalousyrittäjistä enemmistö on miehiä, joskin kasvava määrä esimerkiksi isoja karjataloja työllistää yleensä pariskunnasta molemmat. Lisäksi maaseudulla pääsääntöisesti miehiä työllistävät mm. konepajat, sahat, kalastus sekä vapaa-ajan asutukseen liittyvät huoltotyöt. Naisten työllistymismahdollisuudet ovat vähäisemmät, mikä edistää poismuuttoa. Enemmistössä toimivista maatiloista nainen työllistyy kodin ulkopuolelle taajamien tai kaupungin palvelukeskittymiin, jolloin pitkät työmatkat venyttävät työpäivän pituutta ja verottavat perheen kanssa vietettyä aikaa. Vireillä oleva hanke huippunopean

laajakaistaverkon laajentamiseksi tulee osaltaan parantamaan naisten asemaa maaseudulla tästä näkökulmasta mahdollistamalla etätyöskentelyn. KOKO:lla on mahdollista myös muilla tavoin edistää tietotekniikan hyödyntämismahdollisuuksia ja parantaa niiden käyttövalmiuksia.

Tärkeä tekijä naisten työllistymiseksi paikallisesti sekä toisaalta poismuuton vähentämiseksi on uusien työpaikkojen luominen alueelle. Matkailun ja vapaa-ajan sektori on yksi merkittävimmistä työllistäjistä haja-asutusalueilla ja koskettaa erityisesti naisvaltaisia aloja ravintola-, majoitus-, siivous- ja hoiva-aloilla. KOKO:lla on Kouvolan seudulla vahva rooli matkailun ja vapaa-ajan osaamis- ja toimintakeskittymän liikkeelle lähdön varmistajana ja sektoriin liittyvien kehittämisteemojen (mm. seudun ja sen matkailutuotteiden saavutettavuus ja käytettävyys, teollisen perinteen hyödyntäminen matkailuinnovaatioissa, seudun matkailuprofiilin vahvistaminen) käynnistäjänä, ja siten myös välillisesti vaikutusta naisten työllistymisen edistämiseen. KOKO:lla tuetaan lisäksi maaseudun yrityspalveluiden kehittämistä, mikä osaltaan edistää naisyrittäjyyttä seudulla.

Viimeaikaiset muutokset seudun elinkeinorakenteessa ja työvoimassa tuovat esiin tulevaisuuteen kohdistuvan epävarmuuden, jota kaikesta huolimatta pitäisi pystyä hallitsemaan ennakoimalla esimerkiksi erilaisten skenaariovaihtoehtojen kautta. Kouvolan seudun KOKO:ssa ennakointi ja sen kehittäminen on yksi tärkeimmistä toimenpidealueista. Koulutuksen ja työmarkkinoiden jakautuminen sukupuolen mukaan (horisontaali ja vertikaali segregatio) ovat näkökulmia, jotka tullaan käsittelemään tarkemmin työvoiman määrällisen ja laadullisen saatavuustarkastelun yhteydessä. Tällaista tarkastelua ei uudessa Kouvossa ole vielä laajassa mittakaavassa tehty, ja siksi yksi keskeinen osa-alue elinkeinopolitiikan vaikuttavuuteen liittyvässä kehitysteemassa tulee olemaan seudullisen tietotuotannon kehittäminen sukupuolten näkökulmasta.

9. LIITE 2 YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Ympäristövaikutusten arviointi on tehty sivuilla 11–12 esitetyn toimenpidetaulukon pohjalta kehittämisteemojen mukaisesti.

GLOKAALI MAASEUTUKAUPUNKI

”KALKE” - Kouvolan aluekehitysohjelma

Teemaan liittyvien toimenpiteiden ympäristövaikutukset ovat vaikeasti hahmotettavissa ja riippuvat tarkemmista kohdistuksista. Alueen elinvoimaisuus ja kilpailukyky ovat pitkälti kiinni luonnonresurssien hyödyntämismahdollisuuksista mm. matkailussa ja teollisuudessa, mikä kuluttaa ympäristöä. Esim. maa-ainesten otto on uhka jäljellä oleville kallioille ja harjuille (pohjavedet, saastuneet maat, maisema). Luontoresurssien hyödyntämisellä on kuitenkin merkittävä työllistävä vaikutus alueella, mikä edistää ihmisten elinoloja ja viihtyvyyttä.

Kolmen tason keskusverkosto (kylät - ”kauppalat” - kaupunkikeskustat)

Seudun monipuolisen ja monitasoisen toimintarakenteen kehittäminen luo edellytykset toimivalle elinkeinoelämälle. Toimenpiteillä parannetaan uuden kaupunkiseudun eri osa-alueiden toiminnallista ja henkistä yhteenkuuluvuutta, jolla on positiivisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä mm. palvelujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen.

Maaseudun ja kaupungin linkitykset elinkeinopolitiikan voimavarana

Uusien maatalouselinkeinojen kehittäminen luo paikallisia työpaikkoja vähentäen päivittäispendelöinnin tarvetta haja-asutusalueen ja keskuksen välillä. Mahdolliset panostukset luomu- ja lähiruokatuotantoon vähentävät lannoitteisiin, pakkauksiin, varastointiin ja kuljetuksiin liittyviä haittoja mm. saasteiden, energian ja pakkausmateriaalin osalta

Mekaanisen puunjalostuksen ja puusepänalan pienyrityspohjan kehittämishankkeella mm. monipuolistetaan elinkeinorakennetta, mikä vahvistaa seudun elinvoimaisuutta ja auttaa turvaamaan paikalliset työpaikat. Välilliset ympäristövaikutukset maaperään, vesistöön, kasvillisuuteen jne. jäänevät pk-yritystasolla pieniksi tuotantokapasiteetin ollessa suppea

Innovaatioympäristöjen kehitystuki

Teemaan liittyvillä toimenpiteillä tuetaan Kampusalueen sekä erilaisten innovatiivisten pienyhteisöjen kehittämistä, mikä edistää niiden elinvoimaisuutta ja työllistämiskykyä.

Kouvola 2020 – asukasskenaariot

Toimenpiteillä edistetään yhteisöllisyyttä, sosiaalisuutta ja paikallisdemokratian kehittymistä Kouvolan seudulla

STRATEGISEEN YHTEISTYÖHÖN KANNUSTAVAT KEHITYSALUSTAT

Elinkeinostrategiassa vahvistettujen osaamis- ja toimintakeskittymien toimenpideohjelmien toteuttamisprosessit

Kärkiklustereiden liikkeelleläähtöä ja toimintaa tukemalla ja kehittämällä vahvistetaan seudun elinvoimaisuutta ja pienennetään siten kehityseroja. Vetovoimaiset osaamis- ja toimintakeskittymät auttavat lisäksi turvaamaan paikalliset työpaikat, jolloin tarve muuttaa ja tehdä siihen liittyviä investointeja vähentää sekä yksilön että koko yhteiskunnan ekologista jalanjälkeä.

Tehokkaan rautatielogistiikan edistämällä on myönteisiä ilmastovaikutuksia. Panostamalla kumipyöräliikenteen tekniseen kehittämiseen, edellyttämällä katalyysaattoreita kaikkiin rekkeihin, reittioptimoinnilla jne. päästöjä voidaan vähentää myös maanteillä. Vesistöjen parempi hyödyntäminen kuljetuksissa on yksi keskustelun alla olevista kehittämismahdollisuuksista myös alhaisten kustannusten kannalta.

Bioenergian kehittäminen edistää uusiutuviin energialähteisiin siirtymistä, mikä vähentää fossiilisten energialähteiden käyttöön liittyviä kielteisiä ilmastovaikutuksia.

Tietoteknisiä hyödyntämismahdollisuuksia ja käyttövalmiuksia parantamalla tuetaan mm. etätyömahdollisuuksia haja-asutusalueella, mikä osaltaan vähentää yksityisautoilun tarvetta ja siten ilmansaasteita. Soveltuvien osin niillä on myös mahdollista edistää esim. vähäpäästöisempää tuotanto- ja kuljetusteknologiaa.

Matkailun edistäminen vaikuttaa kielteisesti ilmanlaatuun, mikäli kohteet ovat saavutettavissa vain yksityisautoilla. Alueiden ja tuotteiden saavutettavuuden parantaminen erityisesti kestävän kehityksen mukaisten logististen ratkaisujen avulla, on yksi kehitysteemoista, joihin Kouvolan seudulla tullaan erityisesti paneutumaan, mikäli matkailuverkoston osio siirtyy Kouvolan vetovastuulle.

Luontokeskushankeen tavoitteena on rakentaa luontokeskus Repoveden kansallispuistoon tukemaan retkeilyalueen kehittämistä ja käytettävyyden parantamista. Luontomatkailun lisääntyminen kuluttaa kohdeympäristöä ja edellyttää suojele-, kunnostus- ja huoltotoimenpiteitä kohteen arvojen säilyttämiseksi. Kestävän kehityksen mukaisella luontomatkailulla on kuitenkin positiivisia vaikutuksia ihmisiin henkiseen ja fyysisen kuntoon. Luontokeskus edistää lisäksi kansalaisten ympäristötietoisuutta.

ELINVOIMAINEN JA UUTTA LUOVA TOIMIALAPOHJA

Elinkeinopolitiikan vaikuttavuuden arvioinnin ja ennakoinnin kehittäminen

Työvoiman määrällistä ja laadullista tarvetta sekä saatavuutta ennakoimalla voidaan suunnitella esim. tulevaisuuden asumis- ja liikennejärjestelyjä tehokkaalla ja kestäväällä tavalla

Toimialoja ja erityisteemoja jalostavien foorumien kokoaminen

Toimenpiteillä ei ole nähtävissä suoria haitallisia tai myönteisiä ympäristövaikutuksia. Välilliset ympäristövaikutukset riippuvat toimenpiteiden tarkemmista teemoista, jotka vahvistuvat vasta ohjelman aikana

Yrityspalveluja tukemalla ja kehittämällä edistetään yritysten elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä. Tällä voidaan nähdä olevan välillisesti kielteisiä vaikutuksia ympäristöön mm. yritysten mahdollisen liiketilojen, energiakulutuksen, tuotannon yms. kasvun tarpeen myötä. Toisaalta menestyvillä yrityksillä on työllistävä ja siten elintaso nostattava vaikutus, mikä mielletään yleensä hyvinvoinniksi.

Uusien osaamis- ja toimintakeskittymien tarpeiden ja edellytysten selvittäminen

Lapsiturvallisuuden yksi osa-alue on yhdyskuntarakenteen toimivuus lapsen kannalta, joten toimenpiteillä voi olla suoria vaikutuksia rakennettuun ympäristöön.

Luovien alojen yrittäjyyden vahvistaminen edistää kulttuuriperinnön jatkamista, monipuolistaa alueen elinkeinorakennetta, tukee elinvoimaisuutta, luo työpaikkoja sekä lisää ihmisten viihtyvyyttä.

Hyvinvointitoimialan liiketoimintaperustan ja kumppanuuksien kehittämiseen liittyvillä toimenpiteillä (esim. hoivapalveluiden saatavuus ja laatu) on suoria vaikutuksia erityisesti kasvavan vanhusväestön terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Innovaatiojärjestelmän kehittäminen avoimen innovaation periaatteiden mukaisesti

Alueen elinvoimaisuuden vahvistaminen ja kehityserojen pienentäminen yritysten, T&K:n, koulutuksen ja rahoituksen yhteistä toiminta-alustaa kehittämällä luo positiivisia vaikutuksia alueen kilpailukykyyn, ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen. Toiminnalle ei ole nähtävissä suoria luonnonympäristöön kohdistuvia vaikutuksia.